

אגודת המפגש הבין דתי (ע"ר) جمعية اللقاء بين الديانات
INTERFAITH ENCOUNTER ASSOCIATION

חינוך לחיים בשותפות – נייר עמדה

רקע

אגודת המפגש הבין דתי (www.interfaith-encounter.org) קמה בשנת 2001 במטרה לעודד פעילותם של אזרחים מן השורה לעיצוב החברה בה הם חיים כך שתהיה חברה המקבלת, מכבדת ומעודדת את זהותה העצמית הייחודית של כל קהילה ובה בעת מקיימת יחסי שכנות טובה וידידות ביניהן. אגודת המפגש הבין דתי פועלת לקידום של רב-קיום אמיתי בתוך החברה הישראלית ושלום אנושי עם שכנינו באמצעות שימוש בשיח בין-דתי אינטראקטיבי שאיננו פוליטי והנטול סדר יום פוליטי – גלוי או סמוי. אנו מאמינים שבכל פתרון פוליטי אפשרי ימשיכו לגור יחד יהודים, מוסלמים, נוצרים ודרוזים ושעדיף לכולם שנלמד להתקיים יחד בהרמוניה תוך שמירת וכיבוד ההבדלים שבינינו. אנו מאמינים שהשיח הבין-דתי מתאים במיוחד למטרה זו שכן הוא מזמין את משתתפיו לבוא ממקום עמוק יחסית בתוכם, הוא עוזר לגלות קווי דמיון משמעותיים בין משתתפיו והוא מעודדם לקבל ולכבד את ההבדלים שביניהם כגורם מעשיר ולא כגורם מאיים.

אגודת המפגש הבין דתי מקיימת קבוצות קבועות למפגש בין דתי ומעודדת הקמת קבוצות נוספות בכל רחבי הארץ. הקבוצות משמשות כמרכזים פתוחים המאפשרים באופן קבוע הן מפגש חד פעמי והן תהליכים מתמשכים של הכרות עם האחר. בעשרים שנות קיומה ארגנה האגודה למעלה מ-4,000 תכניות בהשתתפותם של אלפים רבים, שרובם פגשו את ה'אחר' לראשונה דרך פעולותיה. עד כה הקימה האגודה 117 קבוצות – מהגליל העליון ועד אילת, כולל 38 קבוצות ישראליות-פלסטיניות, בהן 14 ייחודיות המפגישות באופן קבוע מתנחלים ופלסטינים. 8 מהקבוצות מוקדו בילדים ובני נוער: צמדי בתי ספר (יהודי וערבי) הנפגשים לאורך שנת הלימודים – בתי ספר יסודיים בגליל, צמד בתי ספר תיכוניים בירושלים וצמד באזור גוש דן והמשולש, בני נוער הנפגשים בפעילות חוץ-בית-ספרית של מודל האו"ם או עשיית מוסיקה יחד, בני נוער המקיימים קבוצת מפגש בין דתי רגילה ופיילוט חדש ליישום גישת המפגש הבין דתי לנוער בסיכון בגליל.

הגישה

מפגש בין דתי הוא שיח משמעותי, בו המשתתפים חולקים נושאים בעלי חשיבות קיומית עבורם, ולכן פוגשים אלו את אלו באופן עמוק וקרוב. המפגש מגלה שברמה הזו אנשים חולקים דברים משותפים, והגילוי הזה עוזר לבנות גשרים ביניהם. המפגש גם מאפשר לדבר על ההבדלים שביניהם באופן נינוח ובונה, המעשיר את השיחה ואינו מאיים עליה, וכך מתאמנים המשתתפים בטיפוח ידידות עם אנשים שאיתם אינם מסכימים – שהוא האתגר האמיתי בבניית שלום בארץ. הדרך הנפוצה ביותר לקיים מפגש בין דתי היא באמצעות לימוד משותף של הדתות, המסורות והתרבויות שלנו. בארץ יש לאלו משמעות קיומית עבור כולם, ולכן יכול לחבר כל קבוצה של אנשים. עם זאת, עבור קבוצות מסוימות של אנשים יש דרכים אחרות של שיח מעמיק: מוסיקה, ספרות, תחום עניין משותף, מקצוע משותף וכו'.

על ידי המנעות מדיונים פוליטיים בשלבים הראשונים, אנו מבטיחים שכאשר יעלו בסופו של דבר נושאים שבמחלוקת, הם יידונו בצורה שאינה מאיימת, שלא תזיק לתהליך הקבוצתי. כאשר נידונים הדברים הללו, הדיון הוא בין חברים שיש להם אמון אלו באלו ויודעים כמה יש להם במשותף. כמובן, כאשר אנו חולקים

אגודת המפגש הבין דתי (ע"ר) جمعية اللقاء بين الديانات
INTERFAITH ENCOUNTER ASSOCIATION

על ידי, אנו עושים זאת בצורה שונה באופן משמעותי מאשר כשאנו חולקים על מי שנחשב בעינינו כאויב.

עוצמתו של המפגש הבין דתי יוצרת שינוי מהותי במשתתפיו. הם מתגברים על דעות קדומות וסטראוטיפים שיש להם אלו לגבי אלו, ומחליפים אותם בהבנה ישירה ונכונה, המובילה לכבוד, אמון וידידות. כך מהווה החינוך לחיים בשותפות דרך טובה במיוחד גם למיגור, מניעה וחינוך למניעת גזענות, ע"י עקירתם מהשורש.

אפילו מפגש בודד יוצר שינוי משמעותי במשתתפיו. אבל כאשר קבוצות של בני קהילות שכנות (כמו בתי ספר או בני נוער בקהילה) נפגשות באופן סדיר, הדבר יוצר הזדמנות קבועה למפגש, דוגמא לכלל הקהילה של התכונות של יחסים בין-קהילתיים המבוססים על חברות וכבוד לזהות הייחודית של כל אדם וכל קבוצה, ושינוי מתמשך לטובה עם הצטרפותם של אנשים חדשים מבני הקהילות המשתתפות. כך מתרחש השינוי בדרך אפקטיבית ויציבה.

תאורית השינוי המתאימה לפעילותנו היא תיאורית המגע המשופרת שהציג תומס פטיגרו בשנות התשעים של המאה העשרים, כשיפור לתיאורית המגע של גורדון אלפורט משנות החמישים. הגישה שלנו מקיימת את התנאים שמנה פטיגרו לתהליך מגע מוצלח: מפגש מתמשך שמביא לפיתוח יחסים קרובים, שיוויון בתוך הקבוצה, בניית שיתוף פעולה למען המטרה המשותפת של יחסי שלום בין-קהילתיים ולמידה הדדית פעילה.

האפקטיביות של גישת המפגש הבין דתי נתמכת בסדרה של מחקרים אקדמיים (רובם מוצגים בדף הבית של האגודה) שנערכו ע"י אוניברסיטאות בר אילן, דה-פול וברקלי. ראו למשל:

"Religion and Peacebuilding: Grassroots Efforts by Israelis and Palestinians", Prof.

Frida Kerner Furman, Journal of Religion, Conflict and Peace, Volume 4, Issue 2

"The Impact of Jewish-Arab Intercultural Educational Encounters: Qualitative and Quantitative Perspectives", Dr. Ben Mollov, Journal Education & Social Policy, Vol.

8, No. 3

הצעה מעשית

בצד האפקטיביות הרבה, החוזקה המשמעותית ביותר של גישת המפגש הבין דתי היא פשטות היישום שלה. אנשים בעלי נכונות יכולים להיות רכזים מעולים גם אם הם חסרי כל הכשרה בהנחית קבוצות וכיו"ב. בעזרת כמה כללים פשוטים ותוך העזרות ב"מדריך לרכז" שלנו ניתן לרכז קבוצה בקלות לאורך ימים ושנים (עשר מהקבוצות פועלות למעלה מעשר שנים, אחת מהן כבר 19 שנים).

שותפות של משרד החינוך תעזור מאוד ליישם את התכנית באופן נרחב וזאת בשני תחומים עיקריים. התחום הראשון הוא הפצת המידע באופן נרחב לבתי ספר, כך שבתי ספר שיכולים להתעניין במודל כזה ידעו לאן לפנות (בניגוד למצב עד כה בו בתי ספר ידעו על יכולתם להצטרף רק אם היו להם קשרים אישיים עם מי מהאגודה). התחום השני הוא השתתפות במימון, הצנוע יחסית, הדרוש ליישום נרחב של התכנית בצמדי בתי ספר רבים (הוצאות ארגון, הסעות בין בתי הספר ומעט כיבוד).

פרטי קשר

ד"ר יהודה סטולוב, 02-6510520, 0524886787, yehuda@interfaith-encounter.org